

# Midfastosöndagen

(Laetare.\*)

Predikan på distans 2021-03-14.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige



## Livets bröd

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

*Bön:* Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du i din nåd ger oss både det dagliga och det himmelska brödet. Sänd oss din helige Ande genom ordet så att detta bröd blir till välsignad föda för vår själ. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

**Predikotext.** Evangeliet 1:a årg. Joh. 6:1-15 Jesus bespisar femtusen män.

*Sedan for Jesus över till andra sidan Galileiska sjön, alltså Tiberiassjön. 2 Mycket folk följde honom, eftersom de såg de tecken som han gjorde med de sjuka. 3 Men Jesus gick upp på berget och satte sig där med sina lärjungar. 4 Påsken, judarnas högtid, var nära.*

*5 När Jesus lyfte blicken och såg att det kom mycket folk till honom, sade han till Filippus: "Var ska vi köpa bröd så att de får något att äta?" 6 Det sade han för att pröva honom. Självisste han vad han skulle göra. 7 Filippus svarade: "Bröd för tvåhundra denarer räcker inte för att alla ska få var sin bit!" 8 En annan av hans lärjungar, Andreas, bror till Simon Petrus, sade till honom: 9 "Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad räcker det till så många?"*

*10 Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på platsen, och de slog sig ner. Det var omkring fem tusen män. 11 Jesus tog bröden, tackade Gud och delade ut till dem som var där, likaså av fiskarna, så mycket de ville ha. 12 När de var mätta sade han till sina lärjungar: "Samla ihop bitarna som blev över så att inget går förlorat." 13 De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med bitarna som blev över efter de fem kornbröden när de ätit.*

*14 När människorna såg vilket tecken han hade gjort, sade de: "Han måste vara Profeten som ska komma till världen!" 15 Jesus förstod att de tänkte komma och göra honom till kung med våld, och han drog sig undan upp till berget igen, helt ensam.*

Predikan sammanfattas i tre delar.

1. Profeten Elisa mättade hundra män.
2. Jesus mättade femtusen män.
3. Herren mättar alla sina trogna.

## 1. Profeten Elisa mättade hundra män.

I andra Kungaboken berättas om Herrens profet Elisa. Han hade flera profetlärjungar och mycket folk kom för att lyssna och lära. Elisa var Guds profet och han var efterföljare till Elia, som hade farit upp till himlen med vagnar av eld (2 Kung. 2:11f). Kungarna i nordriket Israel höll fast vid avgudarna som hade satts upp i Betel och Dan. Elisa predikade troget mot detta hemska avfall från Gud och hans ord. Kung Ahab och drottning Isebel hade gjort mycket ont och bland annat dödat den oskyldige Nabot och tagit ifrån honom hans vingård. Överallt fanns falska profeter som predikade avfall från Herren. Men Elia hade samlat en stor mängd av dem vid Karmel och övervunnit dem genom ett Guds under då det kom eld från himlen.

Nu regerade Ahabs son Joram. Som det så ofta blir gick sonen i sin föräldrars ogudaktiga fotspår. Han var dock inte lika ond som föräldrarna men höll ändå fast vid avgudarna i Betel

och Dan. När så fienderna överföll landet vände han sig i sin nöd till judariket i söder. Deras troende kung Josafat sade att man borde tillkalla Herrens egen profet och inte lyssna på de falska. Så skedde också och Herren räddade landet genom att Elisa på Guds befallning tillkallade en man som spelade harpa. När han spelade fick han en uppenbarelse av Gud att man skulle gräva gropar och fylla dem med vatten. När sedan solen gick upp och lyste på vattnet trodde fienderna att det var blod och flydde.

Så visade Gud många gånger genom profeten Elisa att Gud hjälper när man följer hans ord. Nu var många samlade och lyssnade på Elisas bibelundervisning. Men man hade ingen mat och alla var hungriga. Då kom det en man med några bröd. Och Gud gjorde på nytt ett under genom Elisa. Det står:

*Det kom en man från Baal-Shalisha och han hade med sig förstlingsbröd åt gudsmannen, tjugo kornbröd och ax av grönskuren säd i sin påse. Då sade Elisha: "Ge det åt folket att äta." 43 Men hans tjänare sade: "Hur kan jag sätta fram det här till hundra män?" Han sade: "Ge det åt folket att äta, för så säger Herren: De ska äta och få över." 44 Då satte han fram det till dem, och de åt och fick över, så som Herren hade sagt (2 Kung. 4:42ff).*

Elisas tjänare tyckte att 20 kornbröd var alldeles för lite för så många. Men även en liten gåva till Guds kyrka och församling leder till välsignelse. Gud verkade genom Elisas ord: *Så säger Herren: De ska äta och få över.* Så blev det. Alla fick äta och det blev också över.

## 2. Jesus mättade femtusen män.

I vår välkända text möter vi Jesus och apostlarna och en stor mängd folk. Det står att det var ungefär femtusen män. Matteus skriver att *"det var femtusen män, förutom kvinnor och barn"* (Matt. 14:21). Männerna hade sina familjer med sig, som också fick höra Guds ord. I regel hade man bland judarna och de första kristna många barn, eftersom man såg barnrikedom som en stor välsignelse från Gud. Så borde det också vara idag. Kanske det totalt var 30-35000 människor som var samlade. Vi vet inte, men de var väldigt många. Anmärkningsvärt är att alla fyra evangelisterna berättar om detta stora under (Matt. 14, Mark. 6, Luk. 9, Joh. 6). Det berättas också att Jesus en annan gång vid ett annat tillfälle mättade fyratusen män. Bibelkritikerna säger att det måste ha varit samma tillfälle och att evangelisterna har blandat samman sakerna. Men Bibeln skildrar tydligt två olika brödunder. Det sägs också att många fler under skedde än vad som tagits med i evangelierna. Johannes skriver:

*Jesus gjorde också mycket annat. Men om varje händelse skulle skrivas ner, tror jag att inte ens hela världen skulle rymma de böcker som då måste skrivas (Joh. 21:25).*

Nu var den stora mängden människor mycket hungriga för det började gå mot kvällen. Men Jesus visste vad han tänkte göra. Han förbarmade sig över folket som var *liksom får utan herde* (Mark. 6:34). Därför ställer han en kuggfråga till apostlarna och säger: *"Var ska vi köpa bröd så att de får något att äta?"*

Apostlarna hade redan föreslagit sin lösning: *Låt folket skiljas och gå bort till byarna runtomkring så att de kan skaffa sig logi och mat. Vi kan ju inte gå bort och köpa mat åt allt detta folk* (Luk. 9:13). Man måste ju använda sitt praktiska förnuft! Folket självt måste lösa detta problem. Det skulle kosta mer än 200 denarer (silverpenningar) att köpa mat åt alla. Det motsvarande ungefär åtta månadslöner för en arbetare. I vår tid skulle det alltså ha kostat cirka 160 000 kr (om vi räknar med en månadslön på 20 000 kr). Nu går det förstås inte att jämföra så, men mat för 30 000 personer skulle väl hos oss kosta cirka 1,5 miljoner kr. Vilken summa man än väljer så hade det varit alldeles för dyrt för Jesus och apostlarna, som bara hade en liten kassa för det allra nödvändigaste. När kassören Judas förrådde Jesus fick han in 30 denarer,

som säkert var en ganska stor summa. Men nu skulle maten kosta mer än 200 denarer. Det hade man inte råd med.

I vår text ser vi att det särskilt var till *Filippus* Jesus riktade sin fråga. Filippus svarade: *"Bröd för tvåhundra denarer räcker inte för att alla ska få var sin bit!"* Vi vet inte varför Jesus denna gång vände sig särskilt till Filippus för att sätta endast honom på prov. Men Gud handlar olika med oss människor. Denna gång var det just Filippus han ville pröva. Men Gud prövar oss inte för att vi skall falla utan för att stärka vår tro. Han ville först visa Filippus hur lite vi själva förmår. I en nödsituation känner vi oss alldeles hjälplösa. Men då visar Herren oss att han både kan och vill hjälpa. Men Jesus vänder sig också till de andra apostlarna.

I denna situation säger Jesus: *Ge dem ni att äta!* (Mark. 6:37). Då är det *Andreas* som nämner att det finns en liten pojke som ändå har fem kornbröd och två fiskar. Men han lägger till: *Men vad räcker det till så många?* Här kan vi se att Andreas ändå har en liten, svag tro på att Jesus skall kunna hjälpa. Men även hans förnuft säger att det är omöjligt. Vad räcker fem bröd och två fiskar till?

Apostlarna kände sin Bibel och kanske Andreas tänkte på Elisa och de 20 kornbröden som då hade gett mat till 100 män. Men nu fanns det ju bara 5 bröd och männen var 5000!

Då ordnar Jesus helt lugnt så att folket får sätta sig i gräset i olika matlag med 50 eller 100 personer i varje (Mark. 6:39f). Så tar Jesus de fem fiskarna och ber till sin Fader. Det står:

*Han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud, bröt bröden och gav dem till lärjungarna, och de gav dem till folket (Matt. 14:19).*

Vi skall aldrig begränsa Guds makt och kraft att göra under. Ibland gör han små vardagsunder, ibland stora och utomordentligt märkliga ting. Det största undret är dock Gud själv. Han är den treenige Guden vars väsen vi aldrig någonsin kan förstå. Hans Son har blivit sann människa och utfört försoningens och uppståndelsens under för hela mänskligheten. Han skall komma tillbaka och uppväcka alla människor ur deras gravar och samla dem till domen. Han skall skapa nya himlar och en ny jord och så fullborda allt i himmelens ofattbara salighet.

### 3. Herren mättar alla sina trogna.

Många av dem som blev mättade i brödundret ville sedan göra Jesus till en jordisk kung. De förstod att han måste vara den store Profeten, den som Mose talade om i 5:e Mosebok. Där sade Mose:

*En profet lik mig ska Herren din Gud låta uppstå åt dig bland ditt folk, från dina bröder. Honom ska ni lyssna till (5 Mos. 18:15).*

Och strax därefter står det att detta var vad Gud redan hade sagt vid Sinai berg (Horeb):

*Jag ska låta en profet lik dig uppstå åt dem bland deras bröder. Jag ska lägga mina ord i hans mun, och han ska tala till dem allt som jag befäller honom.*

Denna profetia hade judarnas skriftlärd noga inskräpt i sin undervisning. Alla kände till budskapet om den store Profeten, som skulle komma. Men tyvärr är det ofta så att människor tyder Bibelns ord efter sina egna önsknings. De önskade en politisk ledare som skulle göra slut på den tunga romerska ockupationen. De förstod inte att Kristi rike inte var av denna världen. När Jesus inte ville vara en sådan ledare försökte de *med våld göra honom till kung*, säger vår text. Men Jesus drog sig då undan (v. 15).

För att brödundret också skall bli till andlig välsignelse måste vi komma till tro. När fariséerna och sadducéerna ville bli döpta – trots att de inte förstod och ångrade sina verkliga synder – talade Johannes döparen strängt till dem: *Ni huggormsyngel! Vem har intalat er*

*att försöka undkomma domen?* (Matt. 3:7). Den andliga välsignelsen kommer endast genom en sann omvändelse och tro. Därför vill Gud att vi inte bara skall välja ut sådant i Skriften som passar oss, utan gå in under hela Guds ords dom över våra liv och verkligen ta emot denna dom i ödmjukhet. Då får vi också gå in under den frikännande domen för Kristi skull.

Jesus säger:

*"Jag är livets bröd. Den som kommer till mig ska aldrig hungra, och den som tror på mig ska aldrig någonsin törsta (Joh. 6:35).*

Den människa som tror och förtröstar på Jesus har tagit emot det sanna brödet som gör levande. En förebild för detta var mannat i öknen, som föll varje morgon. Så försörjde Gud sitt folk genom ett dagligt under. I nya förbundet ger han oss altarets sakrament, där han kommer till oss genom konsekrationens brödunder. Han säger: ”

*Tag och ät. Detta är min kropp." Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla. Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse (Matt. 26:26ff).*

Så ger Gud ”odödlighetens läkemedel” för att mätta alla sina trogna. I sin rikedom ger han livets bröd i både ordet och sakramenten till frälsning för var och en som tror.

Amen.

*Bön.* Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

-----

\* Dagens latinska namn *Laetare* (gläd er) kommer från söndagens antifon (Jes. 66:10). Denna bibelvers lyder så:

Gläd er med Jerusalem,  
fröjda er med henne,  
alla ni som älskar henne!